

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Кафедра технології ліків**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
в.о. проректора з науково-педагогічної роботи  
**Грига ШМАКОВА**  
вересня 2021 р



**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ГОМЕОПАТИЧНІ ПРЕПАРАТИ»**

**Рівень вищої освіти:** третій (Доктор філософії)

**Галузь знань:** 22 «Охорона здоров'я»

**Спеціальність:** 226 «Фармація, промислова фармація»

**Освітньо-наукова програма:** Фармація, промислова фармація

Програму складено на основі освітньо-наукової програми «Фармація, промислова фармація», підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», затвердженою Вченою Радою ОНМедУ, від 04.06.2020, протокол №4.

Розробники: д.фарм.н., доц. Борисюк І.Ю., к. фарм. н., доц. Фізор Н.С., к. б.н., ст.вик. Валіводзь І.П.

Програму обговорено на засіданні кафедри технології ліків  
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Завідувач кафедри, д.фарм.н., доцент

 І.Ю. Борисюк

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з фармацевтичних дисциплін ОНМедУ.

Протокол №1 від 28.08.2021 р..

Голова предметної циклової методичної комісії з фармацевтичних дисциплін,  
д.фарм.н., проф.

 Л.М. Унгурян

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної Ради ОНМедУ Протокол № 1 від 30.08.2021 р.

### Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	
Загальна кількість: Кредитів – 4 Годин – 120 Змістових підрозділів – 1	Обов'язкова	
	Рік підготовки	2
	Семестр	IV
	Практичні	60 годин
	Самостійна робота	60 годин
	У т.ч. індивідуальні завдання	0
	Форма підсумкового контролю	Залік

### 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** поглибити професійні знання аспірантів та ознайомити їх з теоретичними та практичними основами технології гомеопатичних лікарських препаратів в аптечних умовах, контролю якості, правил оформлення до відпуску, умов зберігання та особливостями застосування хворими.

**Завдання:**

- 1) оволодіти основними принципами гомеопатії;
- 2) знати склад лікарських форм, характеристику та асортимент лікарських та допоміжних речовин, що застосовуються у гомеопатії;
- 3) володіти основами організації технологічного процесу приготування різноманітних гомеопатичних лікарських препаратів;
- 4) використавувати знання щодо сучасних інструментальних методів аналізу гомеопатичних лікарських засобів;
- 5) оцінювати якість гомеопатичних лікарських препаратів, оформляти їх до відпуску.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми спеціальності дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 5. Дух підприємництва, здатність виявляти ініціативу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.

ЗК 8. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися другою мовою.

ЗК 9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

• **спеціальні (фахові, предметні):**

СК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

СК 2. Здатність здійснювати діяльність з розробки і оформлення документації щодо чіткої визначеності технологічних процесів виготовлення лікарських засобів відповідно до правил належних практик.

СК 3. Здатність організовувати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

СК 4. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та виробів медичного

призначення відповідно до правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.

**Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:**

*Аспірант (здобувач) має знати:*

- 1) основні діючі накази та інші нормативні документи МОЗ України по приготуванню, контролю якості та відпуску гомеопатичних препаратів;
- 2) основні принципи гомеопатії;
- 3) склад лікарських форм, характеристики та асортимент лікарських та допоміжних речовин, що застосовуються у гомеопатії;
- 4) основи організації технологічного процесу приготування різноманітних гомеопатичних лікарських препаратів;
- 5) сучасні інструментальні методи аналізу гомеопатичних лікарських засобів;
- 6) визначення основних гомеопатичних термінів та понять: гомеопатичний діагноз, динамізація, життєві сили, лікарський симптом, міазм, модальність, нозод, фенотип, діатез, конституція, полі хрести.

*Аспірант (здобувач) має вміти:*

- формулювати основні поняття і терміни гомеопатії та гомеопатичної фармації;
- користуватися нормативною та довідковою літературою з питань прописування, приготування та нормування якості гомеопатичних лікарських препаратів;
- обґрунтовувати технологію гомеопатичних лікарських препаратів у вигляді різних лікарських форм (тверді, рідкі лікарські форми) та особливості їх вживання;
- оцінювати якість гомеопатичних лікарських препаратів, оформляти їх до відпуску.

*Аспірант (здобувач) має володіти:*

- навичками та уміннями технології приготування матричних гомеопатичних настоек згідно вимог ДФУ, контролем їх якості;
- навичками та уміннями технології приготування рідких гомеопатичних розведень згідно вимог ДФУ, контролем їх якості;
- навичками та уміннями технології приготування гомеопатичних настоек та гранул згідно вимог ДФУ, контролем їх якості;
- навичками та уміннями технології приготування тритурацій гомеопатичних згідно вимог ДФУ, контролем їх якості;
- навичками та уміннями технології приготування комплексних гомеопатичних препаратів згідно вимог ДФУ, контролем їх якості.

### **3. Зміст навчальної дисципліни**

Тема 1. Поняття про гомеопатію та основні її принципи. Державне нормування виробництва гомеопатичних лікарських препаратів. Особливості прописування гомеопатичних рецептів. Номенклатура гомеопатичних лікарських засобів.

Основні поняття і терміни гомеопатії: гомеопатія, гомеопатична фармація, гомеопатичні препарати, гомеопатичний діагноз, життєві сили, принцип подобі. Державне нормування виробництва гомеопатичних препаратів. Задачі технології гомеопатичних препаратів як науки і навчальної дисципліни. Номенклатура гомеопатичних лікарських засобів (Наказ МОЗ України № 165 від 03.08.1989 р., Проект «Української номенклатури монокомпонентних гомеопатичних лікарських засобів»).

Тема 2. Класифікація гомеопатичних препаратів. Приготування гомеопатичних матричних настоек згідно ДФУ та контроль їх якості.

Класифікація гомеопатичних препаратів одержаних з сировини рослинного, тваринного і мінерального походження. Технологія гомеопатичних матричних настоек в залежності від процентного вмісту соку в рослинній сировині згідно ДФУ, фізико-хімічні методи аналізу якості матричних настоек.

Тема 3. Шкали розведень. Принцип потенціювання гомеопатичних препаратів. Потенціювання матричних настоек гомеопатичних.

Шкали розведень: десяткова, сотенна, М, LM; їх сутність, позначення та концентрація діючих речовин. Класифікація гомеопатичних розведень (низькі, середні, високі). Призначення відповідних розведень для лікування гострих та хронічних захворювань. Особливості технології потенціювання гомеопатичних матричних настоек в залежності від методу приготування. Розчинники, що використовуються для розведення базисних препаратів.

Тема 4. Розведення гомеопатичні. Технологія рідких гомеопатичних розведень, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Особливості приготування розведень за десятковою та сотенною шкалами. Рідкі гомеопатичні розведення з мінеральних речовин та хімічних сполук. Розведення гомеопатичні. Характеристика. Особливості застосування у гомеопатичній практиці. Краплі гомеопатичні. Визначення. Характеристика. Технологія. Контроль якості. Особливості оформлення до відпуску.

Тема 5. Закон зцілення Геринга. Технологія олій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Основні принципи закону зцілення Геринга. Порівняння алопатичної та гомеопатичної терапії. Олії. Визначення. Характеристика. Контроль якості Особливості оформлення до відпуску. Розчинники, що використовуються для виготовлення олій гомеопатичних.

Тема 6. Технологія базисних препаратів, рідких гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Тема 7. Гранули гомеопатичні. Технологія гранул гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Тверді лікарські форми в гомеопатичній практиці. Гранули гомеопатичні. Визначення. Характеристика. Технологія та вимоги до їх якості. Особливості прийому. Особливості оформлення до відпуску.

Тема 8. Тритюрації гомеопатичні. Технологія тритюрацій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Тритюрації гомеопатичні. Визначення. Характеристика. Контроль якості Особливості оформлення до відпуску. Умови зберігання тритюрацій, санітарний режим. Допоміжні речовини у технології твердих лікарських засобів.

Тема 9. Комплексні гомеопатичні лікарські засоби. Технологія комплексних гомеопатичних лікарських препаратів, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

Принципи комплексної гомеопатії. Класифікація і характеристика комплексних гомеопатичних препаратів. Технологія твердих та рідких комплексних засобів. Контроль якості Особливості оформлення до відпуску.

Тема 10. Технологія твердих, комплексних гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		Лекції	Пр. заняття	СРС
<b>Підрозділ 1. Гомеопатичні препарати.</b>				
Тема 1. Поняття про гомеопатію та основні її принципи. Державне нормування виробництва гомеопатичних лікарських препаратів. Особливості прописування гомеопатичних рецептів. Номенклатура гомеопатичних лікарських засобів.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 2. Класифікація гомеопатичних препаратів. Приготування гомеопатичних матричних настоек згідно ДФУ та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 3. Шкали розведень. Принцип потенціювання гомеопатичних препаратів. Потенціювання матричних настоек го-	12,0	0	6,0	6,0

меопатичних.				
Тема 4. Розведення гомеопатичні. Технологія рідких гомеопатичних розведень, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 5. Закон зцілення Геринга. Технологія олій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 6. Технологія базисних препаратів, рідких гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 7. Гранули гомеопатичні. Технологія гранул гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 8. Тритурації гомеопатичні. Технологія тритурацій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 9. Комплексні гомеопатичні лікарські засоби. Технологія комплексних гомеопатичних лікарських препаратів, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
Тема 10. Технологія твердих, комплексних гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	12,0	0	6,0	6,0
<b>Всього годин:</b>	<b>120,0</b>	<b>0</b>	<b>60,0</b>	<b>60,0</b>

### 5. Теми лекційних занять

Не передбачено навчальним планом.

### 6. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Приготування гомеопатичних матричних настоек згідно ДФУ та контроль їх якості.	6
2	Потенціювання матричних гомеопатичних настоек.	6
3	Дилуції гомеопатичні. Технологія рідких гомеопатичних розведень, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	6
4	Технологія базисних препаратів, рідких гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	6
5	Тритурації гомеопатичні. Технологія тритурацій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	6
6	Комплексні гомеопатичні лікарські засоби. Технологія комплексних гомеопатичних лікарських препаратів, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	6
7	Технологія твердих, комплексних гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	6
8	Технологія виготовлення рідких гомеопатичних лікарських форм.	6
9	Технологія виготовлення твердих гомеопатичних лікарських форм.	6
10	Підсумковий контроль з дисципліни «Гомеопатичні препарати»	6
	<b>Всього</b>	<b>60</b>

### 7. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
1.	Поняття про гомеопатію та основні її принципи. Державне нормування виробництва гомеопатичних лікарських препаратів. Особливості прописування гомеопатичних рецептів. Номенклатура гомеопатичних лікарських засобів.	<b>6</b>
2.	Класифікація гомеопатичних препаратів. Приготування гомеопатичних матричних настоек згідно ДФУ та контроль їх якості	<b>6</b>
3.	Принцип потенціювання гомеопатичних препаратів. Шкали розведень. Потенціювання матричних настоек гомеопатичних.	<b>6</b>
4.	Закон зцілення Геринга. Олії гомеопатичні. Технологія олій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	<b>6</b>
5.	Технологія базисних препаратів, рідких гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	<b>6</b>
6.	Конституційний тип пацієнта.	<b>6</b>
7.	Гранули гомеопатичні. Технологія гранул гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	<b>6</b>
8.	Тритурції гомеопатичні. Технологія тритурцій гомеопатичних, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	<b>6</b>
9.	Комплексні гомеопатичні лікарські засоби. Технологія комплексних гомеопатичних лікарських препаратів, оформлення до відпуску та контроль їх якості.	<b>6</b>
10.	Технологія твердих, комплексних гомеопатичних лікарських форм, оформлення до відпуску та контроль їх якості	<b>6</b>
	<b>Всього</b>	<b>60</b>

### 8. Індивідуальні завдання

Виконання індивідуального завдання передбачає:

- оволодіння сучасними методами дослідження в науково-дослідних лабораторіях кафедри технології ліків;
- підготовка до друку навчально-методичного посібника та комплекту тестових завдань з дисципліни;
- відвідання лекційних та практичних занять зі студентами, які проводять викладачі кафедри.

### 9. Методи навчання

**Практичні заняття:** бесіда, вирішення ситуаційних задач, доповіді та виступи з тем заняття дискусії з проблемних ситуацій, виконання письмових завдань, тести контролю знань, пояснення, робота в парах, робота в групах, рольові (ділові) ігри, кейс-метод, мозковий штурм, «займи позицію», практичні вправи

**Самостійна робота:** самостійна робота з підручником, самостійна робота тестовими завданнями, самостійне вирішення ситуаційних задач та завдань.

### 10. Методи контролю і критерії оцінювання результатів навчання

**Поточний контроль:** усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних на-

вичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

**Підсумковий контроль:** залік.

В університеті використовуються різні форми контролю занять з певної навчальної дисципліни (усна, письмова, комбінована, тестування, практичні навички тощо). Результати академічної успішності аспірантів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 200-бальною та шкалою ЄКТС й мають стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань: національна шкала:

#### **Порядок оцінювання навчальної діяльності аспіранта**

«5»	Аспірант вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання практичної частини роботи та інтерпритації даних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє фармацевтичне мислення.
«4»	Аспірант добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної частини роботи та інтерпритації даних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє фармацевтичне мислення.
«3»	Аспірант недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної частини роботи та інтерпритації даних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Аспірант не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання практичної частини роботи та інтерпритації даних досліджень.

#### **11. Порядок оцінювання навчальної діяльності аспіранта**

*Поточна успішність.* Оцінювання успішності вивчення тем дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою.

На практичному занятті аспіранти повинні бути опитані не рідше одного разу за 2-3 практичних заняття (не більш ніж 75 % аспірантів). Наприкінці семестру (циклу) кількість оцінок у с аспірантів в групі в середньому повинна бути однаковою.

В кінці кожного заняття викладач повинен оголосити аспірантам їх оцінки, внести відповідний запис до Журналу обліку відвідування та успішності аспірантів та Відомості обліку успішності і відвідування занять аспірантами.

Наприкінці вивчення дисципліни розраховується поточна успішність – середній поточний бал (середнє арифметичне всіх поточних оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми).

На останньому практичному занятті викладач зобов'язаний надати інформацію аспірантам щодо результатів їх поточної академічної успішності та академічну заборгованість (якщо така є), а також при виконанні навчальної програми з дисципліни заповнити залікову відомість.

Для підвищення середнього балу з дисципліни поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

**Підсумковий контроль.** Залік. Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Здобувачі, які в повному обсязі виконали навчальну програму з дисципліни, не мають академічної заборгованості, їх середній бал поточної успішності становить 3,00 та більше, на останньому занятті отримують залік, який виставляється як «зараховано» / «не зараховано».

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на заліку:

«зараховано»	виставляється здобувачу, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності – високий (творчий);
«не зараховано»	виставляється здобувачу, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче ніж 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).



## 12. Перелік питань до заліку

1. Поняття гомеопатії. Основні принципи, відмінність від аллопатії.
2. Гомеопатія Як наука. Історія розвитку гомеопатії. Основні періоди розвитку гомеопатії.
3. Основоположні принципи гомеопатії: принцип подібності, динамізація, гомеопатичні дози.
4. Гомеопатичні дози.
5. Поняття потенціювання (динамізації) гомеопатичних препаратів.
6. Випробування гомеопатичних лікарських засобів.
7. Конституціональні типи пацієнтів лікаря-гомеопата.
8. Самуїл Ганеман. Основні праці.
9. Розвиток гомеопатичного методу лікування в різних країнах світу.
10. Розвиток гомеопатії на території країн СНД.
11. Сучасні уявлення про механізм дії гомеопатичних препаратів. Основні теорії.
12. Інформаційно-енергетична голограмної теорія механізму дії гомеопатичних препаратів.
13. Роль електромагнітних полів в механізмах лікувального ефекту гомеопатичних препаратів.
14. Вода – носій інформаційної пам'яті.
15. Гомеопатична фармакопея В. Швабе. Історія створення, структура.
16. Постановка діагнозу в гомеопатії.
17. Переваги и недоліки уніцизму та плюралізму в гомеопатії
18. Комплексні гомеопатичні препарати.
19. Основні (базисні) гомеопатичні препарати.
20. Потенціювання гомеопатичних препаратів. Шкали розведень.
21. Шкали розведень. Вибір розведення, дози, тривалість прийому ліків. Гомеопатичні настійки (тинктури).
22. Приготування матричних настоянок зі свіжих рослин в гомеопатичних аптеках.
23. Порошкові розтирання (тритурації), сировину, з якого їх готують, і методи приготування.
24. Методи контролю якості основних (базисних) гомеопатичних препаратів.
25. Гомеопатичні лікарські засоби твердої консистенції.
26. Гомеопатичні гранули (крупинки), технологія приготування і контроль якості.
27. Гомеопатичні лікарські препарати рідкої форми для внутрішнього і зовнішнього застосування, види, контроль якості.
28. Гомеопатичні лікарські препарати м'якої форми, види, оцінка якості.
29. Техніка безпеки при приготуванні гомеопатичних лікарських препаратів, їх зберігання і відпуск з аптек. Антидоти в гомеопатії. Несумісність гомеопатичних препаратів.
30. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при захворюваннях органів дихання та ЛОР - органів
31. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при серцево-судинних захворюваннях та захворюваннях порожнини рота
32. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при захворюваннях органів травлення та шкіряних хворобах
33. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при захворюваннях печінки та жовчного міхура та алергічних захворюваннях
34. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при захворюваннях сечовивідної системи та захворюваннях та хворобах опорно-рухливого апарату.
35. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при гінекологічних захворюваннях.
36. Гомеопатична екстемпоральна рецептура при психоневрологічних захворюваннях та хворобах ока.

## 13. Методичне забезпечення:

Робоча програма навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни

Підручники:

Гомеопатичні препарати: навчальний посібник / упоряд.: Борисюк І.Ю., Фізор Н.С.,

Валіводзь І.П. Одеса, ОНМедУ, 2020.-168 с.

Мультимедійні презентації

Ситуаційні завдання

Методичні розробки практичних занять для аспірантів (здобувачів)

Методичні рекомендації для аспірантів з самостійної позааудиторної роботи

Тести для визначення поточного контролю знань

## 14.Рекомендована література

### Основна

1. Гомеопатична фармація і медицина. Глосарій термінів та визначень Гомеопатическая фармація и медицина. Глосарий терминов и определений: навч. посібник для студ. вищ. Навч. Закладів / Л.І. Вишневська, О.Ю. Сергеева, С.В. Олійник ; за ред. Л.І. Вишневської. – Х. : Оригінал, 2017. – 340 с.
2. Гомеопатичні препарати: навчальний посібник / упоряд.: Борисюк І.Ю., Фізор Н.С., Валіводзь І.П. Одеса, ОНМедУ, 2020.-168 с.
3. Аптечна технологія ліків: підручник для студ. фарм. ф-тів ВМНЗ України III-IV рівнів акредитації / Тихонов О.І., Ярних Т.Г. ; за ред. О. І. Тихонова. – Вид. 4-те, випр. та допов. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – 536 с.
4. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». - 2-е вид. - Доповнення 1. - Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2016. - 360 с.
5. Державна фармакопея України: / Укр. наук. фармакопейний центр якості лікарських засобів. – 2 вид. – Х.: Держ. п-во «Укр. наук. фармакопейний центр лікарських засобів», 2015. – Т 1. – 1128 с.
6. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 3. – 732 с.
7. Допоміжні речовини у виробництві ліків : навч. посібн. для студ. вищ. фармац. навч. закл. / О.А. Рубан, І.М. Перцев, С.А. Куценко, Ю.С. Маслій; за ред. І.М. Перцева. – Х.: Золоті сторінки, 2016. – 720 с.
8. Вильям Берике Materia Medica гомеопатических препаратов. Libra. 2017. 720 с.
9. Практикум по технологи гомеопатических препаратов: Для студ. Фар мац. вузов и ф-тов / А.И. Тихонов, М.Ф. Пасечник, Т.Г. Ярных, Л.И. Вишневская, С.А. Тихонова; Под ред.. А.И. Тихонова. – Х.: Оригінал, 2006. – 160 с.
10. Технологія гомеопатичних лікарських засобів : навчально-методичний посібник для викладачів / Л. І. Вишневська, Н. П. Половко, С. В. Олійник, І. С. Коноваленко. – Х.: Вид-во НФаУ, 2018. – 86 с.
11. Методичні рекомендації з підготовки до підсумкового модульного контролю з технології гомеопатичних лікарських засобів для здобувачів вищої освіти / Л. І. Вишневська, Н. П. Половко, С. В. Олійник, І. С. Коноваленко. – Х.: Вид-во НФаУ, 2018. – 27 с.
12. Технологія гомеопатичних лікарських засобів : метод. рек. до практичних і семінарських занять / Л. І. Вишневська, Н. П. Половко, С. В. Олійник, І. С. Коноваленко. – Х.: Вид-во НФаУ, 2018. – 56 с.
13. Організація самостійної роботи студентів з дисципліни «Технологія гомеопатичних лікарських засобів» : методичні рекомендації / Л. І. Вишневська, Н. П. Половко, С. В. Олійник, І. С. Коноваленко. – Харків: НФаУ, 2018. – 39 с.

### Додаткова

1. Гуцол Л. П. Оцінка ефективності методу гомеопатії: точка зору споживачів гомеопатичних лікарських засобів. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2013. 3. С. 37-42.
2. Гуцол Л. П., Гуцол К. М., Цимбал І. П. Доказова база класичної гомеопатії: джерела, сьогоднішня, перспективи. *Фітотерапія*. Часопис. 2019. 1. С. 31-34.
3. Чекман І. С., Мошич О. П. Гомеопатія, як піонер наномедицини. *Український гомеопатичний щорічник*. 2017. Т.14. С.169-175.
4. Гомеопатичні препарати промислового виробництва як питання для самостійного розгляду у післядипломній підготовці спеціалістів фармації / Л. І. Шульга, Т. С. Безценна, Т. Д. Губченко, О. В. Лукієнко // *Фармацевтична наука та практика: проблеми, досягнення, перспективи розвитку = Pharmaceutical science and practice: problems, achievements, prospects* : матеріал. II наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Харків, 27 квітня 2018 р. – Х. : НФаУ, 2018. С. 451-453.
5. Олійник С. В. Актуальність створення гомеопатичних препаратів на основі сировини рослинного походження. *Scientific Journal «ScienceRise»*. №12. 4. 17. 2015. С. 43-47.
6. Основы гомеопатической фармации: Учеб для студ. фар мац.специальностей вузов / А.И. Тихонов, С.А. Тихонова, Т.Г. Ярных, В.А. Соболева и др.; Под ред. А.И. Тихонова. – Х.: Изд-во НФаУ; Золотые страницы, 2002. – 574 с.
7. Сюбаев Р. Д., Енгальчева Г. Н., Горячев Д. В. Обоснование безопасности гомеопатических лекарственных средств в регистрационном досье. *Безопасность и риск фармакотерапии*. 2019. Т. 7. № 4. С. 200-215.
8. Mathie R.T., Fok Y., Viksveen P., To A., Davidson J.T. Systematic review and meta-analysis of randomised, other-than-placebo controlled, trials of non-individualised homeopathic treatment. *Homeopathy*. 2019. 108(2). P. 88–101.
9. Relton C, Cooper K, Viksveen P, Fibert P, Thomas K. Prevalence of homeopathy use by the general population worldwide: a systematic review. *Homeopathy*. 2017. 106 (2). P. 69–78.
10. Surender S. Prerna K., Ritu K. Safety studies of homoeopathic drugs in acute, sub-acute and chronic toxicity in rats. *Indian Journal of Research in. Homoeopathy*. 2017. Vol. 11, N 1. P. 48 – 57.

### 15. Електронні інформаційні ресурси

1. База даних «Еквалайзер» ТОВ «Бізнес-Кредит» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eq.bck.com.ua/> – станом на 20.09.2016 р.
2. Державний реєстр лікарських засобів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/> – станом на 10.01.2017 р.
3. Компендиум: лекарственные препараты. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://compendium.com.ua/> – станом на 10.10.2016 р.
4. [www.moz.gov.ua](http://www.moz.gov.ua) – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
5. Сторінка методичної роботи кафедри на сайті ОНМедУ: <https://info.odmu.edu.ua/chair/drugs/files>